

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Brně rozhodl samosoudkyní Mgr. et Mgr. Lenkou Bahýřovou, Ph.D. ve věci

žalobce: **E. D.**
st. přísl. R. f.
t.č. pobytem X
zast. advokátem Mgr. Jiřím Tašlem
sídlem Jezuitská 582/17, 602 00 Brno

proti
žalovanému: **Ministerstvo vnitra**
Odbor azylové a migrační politiky
sídlem Nad Štolou 936/3, 170 34 Praha 7

o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 3. 6. 2025, č. j. OAM-148/ZA-ZA15-P06-2025,

takto:

- I. Rozhodnutí žalovaného ze dne 3. 6. 2025, č. j. OAM-148/ZA-ZA15-P06-2025, **se ruší** a věc se vrací žalovanému k dalšímu řízení.
- II. Žalovaný **je povinen** uhradit žalobci náhradu nákladů řízení 170 Kč a to do 30 dnů od právní moci tohoto rozsudku k rukám advokáta Mgr. Jiřího Tašla.

Odůvodnění:

I. Vymezení věci

1. Rozhodnutím žalovaného ze dne 3. 6. 2025, č. j. OAM-148/ZA-ZA15-P06-2025 („napadené rozhodnutí“), nebyla žalobci udělena mezinárodní ochrana podle § 12, § 13, § 14, § 14a a § 14b zákona č. 325/1999 Sb., o azylu („zákon o azylu“). Proti napadenému rozhodnutí brojí žalobce žalobou.
2. Žalobce požádal o mezinárodní ochranu dne 4. 2. 2025. Uvedl, že se narodil v T. (tehdy SSSR), je rozvedený a z prvního manželství má dvě děti narozené v letech 2011 a 2015, které mají ukrajinské státní občanství. Posledním místem jeho bydliště bylo město N. Č., kde měl registrovaný pobyt. Současně však uvedl, že již v roce 1989 vycestoval s matkou na Ukrajinu a do Ruska se poté vracel jen opakovaně, zejména kvůli vyřizování dokladů a sportovní činnosti.
3. Dále uvedl, že v letech 2010 až 2012 vykonal základní vojenskou službu v S., přičemž během ní současně hrál za místní fotbalový klub. Poté odjel přibližně v roce 2013 na Ukrajinu do města Kaněv. Do České republiky poprvé přicestoval dne 4. 8. 2018 na tříměsíční vízum, pracoval v Rumburku v továrně a hrál fotbal v místním přeboru. Ještě v roce 2018 se vrátil na Ukrajinu, kde pobýval téměř rok. Dne 4. 8. 2019 znovu přicestoval do České republiky a od té doby zde zůstává; na Ukrajinu odjel už jen jednou, v roce 2021, na narozeniny svého syna. Od roku 2021 měl v České republice přechodný pobyt, který mu byl v roce 2024 zrušen.
4. Žalobce dále uvedl, že je HIV pozitivní, léčbu užívá přibližně čtyři roky a potřebné léky může v České republice získávat na základě státního pojištění. Současně zmínil, že byl v České republice odsouzen k podmíněnému trestu za krádeže na dobu jednoho roku, přičemž trest měl skončit v létě 2025. Poté se dostal do rvačky v Ch., kdy policie zjistila, že již nemá platné pobytové oprávnění. Jako hlavní důvod žádosti o mezinárodní ochranu uvedl, že v Rusku nemá kam jít a že by jej tam „hned poslali do války“, protože má vojenskou specializaci ženisty.
5. Při pohovoru dne 7. 2. 2025 žalobce mimo jiné uvedl, že v Rusku žije jeho strýc, s nímž však není ve významnějším kontaktu a jen si občas vymění SMS zprávy. O mezinárodní ochranu podle svých slov požádal proto, že začala válka, a také proto, že potřebuje legální doklady, aby mohl v České republice pobývat. Uvedl, že se mu zde líbí a chtěl by zde vést normální a klidný život.
6. K obavám z vojenské služby žalobce uvedl, že již v letech 2015 nebo 2016 mu na Ukrajině nabízeli, aby šel bojovat. Současně tvrdil, že někdy v období let 2016 až 2018 mu z Ruska telefonovali s výzvou, aby přijel na výcvik do Ruska; on však odmítl a hovor ukončil. Dodal, že lidé, se kterými absolvoval základní vojenskou službu, již slouží na ruské straně ve válce, prošli boji a byli podle něj osloveni k výcviku, následně jim byla odstraněna označení z uniforem a byli posláni do Luhanské a Doněcké oblasti. Z toho dovozoval, že obdobný osud by po návratu mohl potkat i jeho.
7. Současně uvedl, že v Rusku byl naposledy ještě před nástupem základní vojenské služby, přibližně v letech 2008 až 2010, když si tam vyřizoval osobní doklady. Při této příležitosti se musel nejprve přihlásit na policii, následně navštívit magistrát a pasové oddělení. S vyřizováním dokladů sice potíže neměl, avšak poté, co obdržel pas, přišli podle jeho slov lidé z vojenské správy, vzali mu doklady a sdělili mu, že se má následující den dostavit na vojenskou správu. Tam absolvoval zdravotní prohlídku. Po vykonání vojenské služby již podle svého tvrzení další problémy neměl.

8. Žalovaný do správního spisu založil následující informace o zemi původu: Informaci OAMP, *Ruská federace, Bezpečnostní a politická situace v zemi*, ze dne 8. 7. 2024; Informaci OAMP, *Ruská federace, Návraty občanů Ruské federace do vlasti*, ze dne 5. 3. 2025; Informaci OAMP, *Ruská federace, Základní vojenská služba, Náhradní civilní služba*, ze dne 28. 1. 2025; a Informaci OAMP, *Ruská federace, Zdravotní péče, Dostupnost léčby HIV/AIDS*, ze dne 28. 3. 2025.
9. Po seznámení s podklady žalobce doplnil, že na Ukrajině byl v období před volebním vítězstvím Janukovyče řadovým členem Strany regionů, kde měl na starosti oblast rozvoje sportu, a členem zůstal až do pádu této strany přibližně v roce 2014. V Rusku pak byl řadovým členem liberální strany v době, kdy ji vedl Žirinovský. Ke své diagnóze dále doplnil, že léky, které užívá, jsou dostupné jen v Evropě, a že v roce 2020 u něj došlo ke změně na silnější léčbu, která pro něj znamenala zlepšení. Zavázal se dodat seznam užívaných léků. Následně žalovaný vydal napadené rozhodnutí.
10. V napadeném rozhodnutí žalovaný uvedl, že žalobce nebyl azylově relevantním způsobem pronásledován za uplatňování politických práv a svobod ve smyslu § 12 písm. a) zákona o azylu, a nedospěl ani k závěru, že by žalobci ve vlasti hrozilo s přiměřenou pravděpodobností pronásledování z některého z důvodů uvedených v § 12 písm. b) zákona o azylu.
11. Žalovaný především vyhodnotil žádost žalobce jako účelovou. Zdůraznil, že žalobce ji podal až poté, co ztratil oprávnění k pobytu na území České republiky a kdy pro něj představovala jeden z prostředků legalizace dalšího pobytu. Podle žalovaného nic nebránilo tomu, aby žalobce o mezinárodní ochranu požádal již dříve, ať už v roce 2018, v roce 2019, nebo po zahájení války na Ukrajině v roce 2022.
12. K žalobcově obavě z povolání k výkonu vojenské služby žalovaný s odkazem na informace o zemi původu uvedl, že tzv. částečná mobilizace vyhlášená v září 2022 sice nebyla formálně ukončena, avšak v letech 2023 a 2024 nejsou zdokumentovány případy nově mobilizovaných osob. Mobilizace se podle těchto podkladů týkala rezervistů. Současně žalovaný uvedl, že postihy za neuposlechnutí povolávacího rozkazu během mobilizace nebyly legislativně vymezeny trestněprávně a že sankce byly upraveny toliko v zákoníku o správních přestupcích. Povolávací rozkaz navíc musel být v době mobilizace doručen osobně oproti podpisu předvolávaného, jinak nebyl považován za doručený; v případě nedoručení podle žalovaného nic nehrozilo.
13. Žalovaný z těchto zjištění dovodil, že v době rozhodování faktická mobilizace neprobíhala a jedinou reálnou cestou vstupu do ruské armády a případné účasti v bojích na Ukrajině je podpis profesionální smlouvy po absolvování alespoň minimální vojenské přípravy a při dosažení věku 18 let. Přestože by se žalobce teoreticky mohla týkat částečná mobilizace vyhlášená v září 2022, žalobce netvrdil, že by jej vojenská správa kontaktovala nebo že by mu byl předán povolávací rozkaz; to ostatně podle žalovaného ani nebylo možné, pokud se žalobce v Rusku nezdržoval.
14. Žalovaný dále uvedl, že i v případě, že by v budoucnu došlo k opětovnému povolání rezervistů v době, kdy by žalobce na území Ruska nepobýval, a povolávací rozkaz by nepřevzal nebo neuposlechl, nešlo by o jednání postihované trestněprávně, ale toliko správní sankcí v podobě pokuty. Takový postih podle žalovaného nedosahuje intenzity pronásledování nebo vážné újmy ve smyslu zákona o azylu.

15. Za nevěrohodné označil žalovaný i tvrzení žalobce, že mu v letech 2016 až 2018 telefonovali z Ruska s výzvou, aby přijel na výcvik. Žalobce totiž nebyl schopen uvést, kdo mu volal, a sám tvrdil, že hovor po odmítnutí ukončil. Poté jej již nikdo nekontaktoval. Nadto žalovaný poukázal na to, že částečná mobilizace byla v Rusku vyhlášena až v září 2022, takže uvedený incident podle něj nemohl souviset s nasazením žalobce do bojů v rámci nynějšího ozbrojeného konfliktu. Uzavřel proto, že žalobce se v současnosti nemusí obávat nasazení do bojů, neboť účast v armádě je podle dostupných informací založena především na dobrovolném podpisu kontraktu.
16. K zdravotnímu stavu žalobce žalovaný uvedl, že žalobce přes svůj příslib nepředložil seznam léčiv, která užívá. Žalovaný si proto opatřil zprávu zabývající se obecně dostupností léčby HIV/AIDS v Rusku. Z ní podle jeho závěrů vyplývá, že v Rusku jsou běžně dostupná antiretrovirotika, jejichž účinné látky mají pravděpodobně stejné nebo obdobné účinky jako léčiva užívaná žalobcem v České republice a která slouží ke zmírnění projevů HIV/AIDS. Žalovaný proto žalobcovy obavy o nemožnost léčby označil za nedůvodné. Současně uvedl, že nejsou dány ani důvody pro udělení *humanitárního azylu* podle § 14 zákona o azylu.
17. Obdobné důvody vedly žalovaného i k závěru, že žalobce nesplňuje podmínky pro udělení doplňkové ochrany podle § 14a zákona o azylu. Žalovaný zdůraznil, že žalobce v minulosti neměl problémy při návratech do Ruska ani při vycestování z Ruska, činil tak s vlastním cestovním dokladem a přes hraniční přechody. Výjimku představovala pouze jedna přísnější osobní prohlídka při vycestování z vlasti v letech 2008 až 2010, kdy mu byly vysypány věci a měl být označován jako „chochol“; ani tato okolnost však podle žalovaného nedosahovala potřebné intenzity. Žalobce navíc neměl problémy ani při vystavení cestovního dokladu na ruském zastupitelském úřadu v České republice v roce 2022.

II. Žaloba

18. Žalobce namítal, že žalovaný dostatečně nezjistil skutkový stav věci, nepřihlédl ke všem individuálním okolnostem jeho případu a věc nesprávně právně posoudil jak z hlediska podmínek pro udělení azylu, tak doplňkové ochrany.
19. Uváděl, že o mezinárodní ochranu žádá z důvodu odůvodněného strachu z pronásledování a vážné újmy při návratu do Ruské federace. Ačkoli je ruským státním občanem a disponuje ruskými doklady, převážnou část života prožil na Ukrajině, kde měl osobní i rodinné zázemí. Poukazoval na to, že jeho matka pocházela z Ukrajiny a že na Ukrajině dosud žijí jeho dvě děti z prvního manželství, syn a dcera, oba ukrajinští státní občané. Současně tvrdil, že byl přibližně do roku 2014 řadovým členem Strany regionů, kde se věnoval rozvoji sportu, a že během krátkého pobytu v Rusku byl členem liberálně demokratické strany v době, kdy ji vedl V. Ž. Vzhledem ke své životní dráze, vazbám na Ukrajinu a dlouhodobému pobytu mimo Rusko si podle svých slov není po návratu jist svým dalším osudem. Připomínal i negativní zkušenost z hraniční kontroly, při níž mu měly být činěny urážlivé výpady a rozházeny věci ze zavazadla.
20. Za stěžejní důvod svých obav žalobce označil hrozbu mobilizace a nuceného zapojení do ozbrojeného konfliktu na Ukrajině. Tvrdil, že jako ruský státní občan vykonal v letech 2010 až 2012 základní vojenskou službu u ženijních jednotek v Sevastopolu a následně byl zařazen do záloh. Z toho dovozoval, že i nadále podléhá mobilizační povinnosti. Uváděl, že mu sice dosud nebyl doručen povolávací rozkaz, avšak jen proto, že nemá v

Rusku hlášen trvalý pobyt a dlouhodobě pobýval nejprve na Ukrajině a poté v České republice. Současně tvrdil, že již v minulosti, přibližně mezi lety 2016 a 2018, byl z Ruska telefonicky kontaktován s výzvou, aby se dostavil na vojenský výcvik. Namítal, že pokud by se do země původu vrátil, reálně by mu hrozilo povolání do armády, případně k vojenskému cvičení, které by neuposlechl.

21. Žalobce zdůrazňoval, že vojenskou službu neodmítá z běžných osobních důvodů, ale proto, že nesouhlasí s válkou na Ukrajině a nechce se podílet na činnosti ozbrojených složek, které se podle něj dopouštějí válečných zločinů, zločinů proti lidskosti a dalších činů odporujících zásadám mezinárodního práva. Podle jeho názoru nejde o běžné plnění branné povinnosti, ale o hrozbu nucené, byť i nepřímé účasti na protiprávním jednání. Namítal, že by se na takových činnostech mohl podílet nejen v rámci armády, ale i u jiných složek, například Národní gardy nebo FSB, do nichž mohou být podle něj povoláváni i záložníci.
22. V této souvislosti žalobce obsáhle poukazoval na aktuální poměry v Ruské federaci. Tvrdil, že mobilizace nebyla fakticky ukončena a nadále probíhá skrytě, přičemž se týká i záložníků. Odkazoval na to, že prezident Ruské federace v roce 2025 nařídil vojenský výcvik záložníků, a dovozoval, že tato cvičení již nemají pouze formální charakter, ale slouží i k doplňování ozbrojených sil nasazených ve válce na Ukrajině. Dále uváděl, že podle dostupných informací jsou osoby v Rusku k podpisu smluv o službě v armádě získávány nejen propagandou a finančními pobídkami, ale i psychickým nátlakem, výhrůžkami, ponižováním, fyzickým násilím a dokonce falšováním podpisů. Tvrdil rovněž, že průběh mobilizace je chaotický, že bývají odváděny i osoby, na něž se mají vztahovat výjimky, včetně nemocných či jinak zranitelných osob, a že některé osoby byly získány do služby za použití síly nebo zneužitím jejich zranitelnosti.
23. Žalobce dále namítal, že pokud by povolávací rozkaz neuposlechl nebo by se vojenské službě vyhýbal, hrozil by mu trestní postih, včetně trestu odnětí svobody. V této souvislosti tvrdil, že podmínky v ruských detenčních zařízeních jsou natolik nevyhovující, že by mohly dosahovat intenzity nelidského či ponižujícího zacházení. Současně uváděl, že v Ruské federaci neexistuje účinný systém ochrany, který by mu v takové situaci poskytl reálnou nápravu, a že jako záložník by s vysokou pravděpodobností nebyl úspěšný ani s případnou žádostí o civilní službu z důvodu svědomí.
24. Žalobce dále brojil proti tomu, že žalovaný přikládal význam skutečnosti, že žádost o mezinárodní ochranu podal až s časovým odstupem od svého příjezdu do České republiky. Uváděl, že do České republiky přicestoval v roce 2018, vytvořil si zde zázemí, pracoval a disponoval oprávněním k přechodnému pobytu, takže dříve neměl potřebu žádat o mezinárodní ochranu, neboť mu nehrozil bezprostřední návrat do Ruska. Žádost podal teprve ve chvíli, kdy mu návrat do země původu začal reálně hrozit. Namítal proto, že samotná okolnost pozdějšího podání žádosti nesvědčí o její účelovosti ani nedůvodnosti a že žalovaný přistoupil k posouzení jeho věci předpojatě.
25. Vedle obav z mobilizace a trestního postihu žalobce poukazoval i na svůj zdravotní stav. Tvrdil, že je HIV pozitivní a dlouhodobě užívá antiretrovirovou léčbu, přičemž v roce 2020 u něj došlo ke změně terapie na silnější léčivé přípravky. Namítal, že léky, které užívá, jsou dostupné v České republice, případně v Evropě, nikoli však v Rusku, kde je podle jeho tvrzení přístup k moderní léčbě HIV nedostatečný a dostupné přípravky jsou

méně účinné nebo mají závažné vedlejší účinky. Z toho dovozoval, že v případě návratu do země původu mu hrozí zásadní zhoršení zdravotního stavu.

26. Žalobce tedy shrnul, že jeho obavy z návratu do Ruské federace vyplývají ze souběhu více okolností, zejména z hrozby mobilizace do ozbrojeného konfliktu, z možného trestního postihu za odmítnutí vojenské služby, z jeho osobních a rodinných vazeb na Ukrajinu, z nejistoty ohledně jeho postavení po návratu do Ruska a rovněž z obavy o dostupnost nezbytné zdravotní péče. Měl za to, že žalovaný tyto skutečnosti neposoudil v jejich vzájemné souvislosti ani dostatečně individualizovaně, a proto navrhl, aby soud napadené rozhodnutí zrušil a věc vrátil žalovanému k dalšímu řízení.

III. Vyjádření žalovaného

27. Žalovaný ve vyjádření k žalobě setrval na důvodech napadeného rozhodnutí a navrhl zamítnutí žaloby. Uvedl, že ve správním řízení postupoval v souladu se zákonem o azylu i správním řádem, dostatečně zjistil skutkový stav a opatřil si potřebné podklady, zejména výpověď žalobce, informace o zemi původu a další relevantní materiály.
28. Podle žalovaného žalobce v řízení opíral svou žádost především o snahu legalizovat pobyt v České republice, o obavy z možného nasazení do bojů na Ukrajině vzhledem ke své vojenské specializaci ženisty a dále o tvrzené zdravotní důvody spočívající v HIV pozitivitě a v údajné nedostupnosti potřebné léčby v Rusku. Žalovaný zdůraznil, že předmětem řízení o mezinárodní ochraně je posouzení situace ve státě státní příslušnosti žalobce, tedy v Ruské federaci, nikoli hodnocení okolností, které žalobce získal během života mimo tento stát, zejména na Ukrajině. Měl proto za to, že skutečnosti spojené s pobytem žalobce na Ukrajině samy o sobě nemohou založit důvod pro udělení mezinárodní ochrany.
29. K tvrzeným politickým důvodům žalovaný uvedl, že žalobce neuvedl žádné konkrétní skutečnosti svědčící o pronásledování z důvodu politického názoru či jiné azylově relevantní charakteristiky. Připomněl, že žalobce sice dodatečně zmínil své řadové členství ve Straně regionů na Ukrajině a v Liberálně demokratické straně v Rusku, podle žalovaného však šlo pouze o formální členství bez funkce a bez aktivní politické angažovanosti. Žalobce výslovně netvrdil, že by měl v Rusku politické problémy se státními orgány, a ani z ostatních zjištění nevyplývalo, že by byl v zemi původu trestně stíhán, vyhledáván nebo jinak postižen. Žalovaný poukazoval i na to, že žalobce od roku 2013, s výjimkou bezproblémového vydání nového cestovního dokladu, nebyl s ruskými orgány ve významnějším kontaktu a že ani jeho dřívější cesty do Ruska podle jeho názoru neprovázely azylově relevantní obtíže. Jediný tvrzený incident při hraniční kontrole nepovažoval za skutečnost dosahující intenzity pronásledování.
30. Pokud jde o obavy z mobilizace a nasazení do bojů, žalovaný uzavřel, že taková hrozba není v případě žalobce reálná ani bezprostřední. Vycházel z aktuálních informací o zemi původu, podle nichž ruské orgány aktivně nevyhledávají osoby, které neuposlechly dřívější výzvy, nejsou informace o aktuálně rozesílaných povolávacích rozkazech k mobilizaci ani o stíhání osob, které neuposlechly výzvu z podzimu 2022, a v době rozhodování fakticky neprobíhala mobilizace. Podle žalovaného je jedinou reálnou cestou vstupu do armády dobrovolný podpis profesionální smlouvy, k čemuž žalobce nucen není a sám uvedl, že takovou smlouvu podepsat nehodlá.

31. Žalovaný dále zdůraznil, že samotné absolvování základní vojenské služby a zařazení do záloh automaticky neznamená, že by žalobci po návratu do Ruska hrozilo okamžité nasazení do ozbrojeného konfliktu. Za podstatné považoval zejména to, že žalobci nebyl doručen povolávací rozkaz a vzhledem k jeho dlouhodobému pobytu mimo území Ruské federace mu ani doručen být nemohl, neboť doručení mělo probíhat osobně proti podpisu. Z toho žalovaný dovozoval, že bez převzetí takového rozkazu žalobci nehrozí žádné sankce. I pokud by byl rozkaz hypoteticky doručen a žalobce by jej neuposlechl, šlo by podle žalovaného nejvýše o správní postih ve formě pokuty, nikoli o pronásledování či vážnou újmu ve smyslu zákona o azylu. Za nevěrohodné současně považoval žalobcovo tvrzení o telefonickém kontaktu z let 2016 až 2018 ohledně vojenského výcviku, neboť to podle něj nesouviselo s mobilizací vyhlášenou až v roce 2022.
32. K žalobcovu zdravotnímu stavu žalovaný uvedl, že žalobce sice tvrdil HIV pozitivitu a nutnost užívání léčby dostupné pouze v České republice, avšak nepředložil lékařské zprávy ani slíbený seznam konkrétních léčiv. Přesto si opatřil podklady týkající se dostupnosti léčby HIV/AIDS v Ruské federaci, včetně oblastí Moskvy, Petrohradu a Kazaně. Z těchto podkladů dovodil, že testování i léčba HIV/AIDS jsou v Rusku pro registrované pacienty bezplatné, probíhají v síti specializovaných státních a federálních zařízení a že jsou zde dostupná i moderní antiretrovirová léčiva. Podle žalovaného sice nemusí být k dispozici totožné léky jako v České republice, avšak v Rusku mají být dostupné přípravky se stejnými nebo obdobnými účinky, a žalobcova obava ze zásadního zhoršení zdravotního stavu je proto podle něj pouze nedoloženou domněnkou.
33. V závěru žalovaný označil žádost žalobce za zjevně účelovou. Zdůraznil, že žalobce o mezinárodní ochranu požádal až ve chvíli, kdy přišel o pobytové oprávnění v České republice, a dovozoval z toho, že jeho cílem bylo především legalizovat další pobyt. Tvrzené obavy z návratu do Ruska a z nasazení do bojů na Ukrajině proto hodnotil jako účelově uvedenou záminku.

IV. Replika žalobce

34. V replice žalobce uvedl, že vyjádření žalovaného nepřináší žádné nové skutečnosti způsobilé zpochybnit důvodnost žaloby, neboť žalovaný v zásadě jen opakuje argumentaci již obsaženou v napadeném rozhodnutí. Nesouhlasil zejména s tím, že jeho žádost o mezinárodní ochranu byla hodnocena jako účelová pouze proto, že ji podal v době, kdy se ocitl v pobytové nejistotě po zrušení přechodného pobytu.
35. K otázce účelovosti žalobce namítl, že samotná skutečnost, že žádost byla podána až za situace pobytové nejistoty, nemůže vést k závěru o její nedůvodnosti. Zdůrazňoval, že zákon o azylu nestanoví žádnou lhůtu, v níž by musela být žádost podána, ani nespojuje s pozdějším podáním ztrátu možnosti domáhat se ochrany. Podle žalobce proto nemůže být k jeho tíži, že o mezinárodní ochranu požádal až ve chvíli, kdy mu návrat do země původu začal reálně hrozit. Uváděl, že pobytová nejistota v České republice pro něj sama o sobě nepředstavovala bezprostřední ohrožení života nebo důstojnosti, zatímco návrat do Ruské federace by podle jeho názoru byl spojen s reálným rizikem vážné újmy. Měl proto za to, že zvolil legitimní a zákonem předvídaný prostředek ochrany.
36. K hrozbě povolání do armády žalobce setrval na tom, že splňuje podmínky pro udělení doplňkové ochrany, neboť mu při návratu do Ruské federace hrozí skutečné nebezpečí

vážné újmy. Vytýkal žalovanému, že jeho argumentace stojí na příliš formalistickém závěru, podle něhož mu nic nehrozí jen proto, že mu v době pobytu mimo území Ruské federace nebyl doručen povolávací rozkaz. Namítal, že žalovaný směřuje nemožnost doručení v minulosti a současnosti se zárukou bezpečí pro budoucnost. Podle žalobce skutečnost, že rozkaz dosud doručen nebyl, neznámá neexistenci rizika, nýbrž pouze to, že se po dobu pobytu v zahraničí nacházel mimo dosah obvyklých mechanismů doručování. Právě návratem do Ruské federace by se podle něj riziko stalo aktuálním, neboť by se znovu stal dosažitelným pro státní orgány a vystavil by se všem dříve popsaným hrozbám.

37. Žalobce dále namítal, že posouzení vážné újmy nelze redukovat na otázku, zda byla v minulosti splněna určitá procesní podmínka doručení povolávacího rozkazu. Podstatné podle něj je, zda při návratu existuje reálné riziko, že bude povolán k vojenské službě nebo se dostane do situace vedoucí k zásahu do jeho práv. V této souvislosti žalobce uváděl, že žalovaný nevzal dostatečně v úvahu jeho individuální poměry, zejména to, že je občanem Ruské federace, avšak dlouhodobě žil na Ukrajině, kde má nejbližší rodinu. Podle žalobce mohou právě tyto vazby v kontextu probíhající války zvyšovat riziko zájmu státních orgánů, stigmatizace, šikanózního zacházení nebo represí po návratu do Ruska.
38. Současně žalobce vytýkal žalovanému, že dostatečně neposoudil, zda by výkon vojenské služby nevedl k tomu, že by byl nucen podílet se na činnostech odporujících jeho politickému přesvědčení a mezinárodnímu humanitárnímu právu. Namítal také, že jeho postoje a osobní vazby na Ukrajinu mohou samy o sobě zvyšovat riziko šikany či represivního zacházení uvnitř ozbrojených složek. Zdůraznil, že je osobou v odvodovém věku, nemá žádnou výjimku z vojenské povinnosti a nachází se v situaci, kdy jako občan státu vedoucího agresivní válku proti Ukrajině může být nucen se na tomto konfliktu aktivně podílet. Za těchto okolností podle něj nelze hrozbu spojenou s povoláním k vojenské službě bagatelizovat pouhým odkazem na to, že dosud neobdržel předvolání.
39. K otázce zdravotního stavu žalobce namítal, že žalovaný vyšel pouze z obecných informací o dostupnosti léčby HIV/AIDS v Ruské federaci, aniž by dostatečně zohlednil praktickou stránku přístupu ke zdravotní péči v jeho konkrétní situaci. Podle žalobce není podstatné jen to, zda v zemi původu formálně existují určité léky nebo zdravotnická zařízení, ale též to, zda bude schopen po návratu bez průtahů zajistit registraci v systému, navázání péče u specialisty a kontinuitu léčby bez výpadků. Namítal, že právě přerušování léčby by pro něj jako osobu s chronickým onemocněním mohlo mít závažné zdravotní důsledky. Přesun do země, v níž podle svého tvrzení prakticky nemá vazby, proto považoval za vysoce rizikový i z hlediska zdravotního.

V. Jednání před krajským soudem

40. Soud ve věci nařídil jednání na 10. 4. 2026. Jednání se konalo za přítomnosti žalobce, jeho právního zástupce, tlumočnice z jazyka ruského a za přítomnosti zástupce žalovaného.
41. Zástupce žalobce odkázal na zaslání písemná podání a zdůraznil, že napadené rozhodnutí je založeno na nedostatečně zjištěném skutkovém stavu, z něhož vyplynulo nesprávné právní posouzení věci. Poukázal na vazby žalobce na Ukrajinu; ten zde má rodinu, bývalou manželku, strávil zde velkou část života. Má za to, že vedle předpokladu nuceného odvodu do války spadá i z tohoto důvodu mezi skupiny obyvatel, které jsou dnes v Rusku postihovány. To podporují i aktuální informace o zemi původu. K tomu

je nutno ještě vzít v úvahu jeho zdravotní stav, který by se výrazně zhoršil, pokud by byl nucen vycestovat do země původu.

42. Zástupce žalovaného uvedl, že s žalobou nesouhlasí a odkázal na vyjádření k žalobě.
43. Soud dal následně účastníkům možnost vyjádřit se ke zprávě Agentury EU pro otázky azylu, Ruská federace – zaměření na zemi, z prosince 2025, která byla účastníkům řízení v originálním znění (angličtině) a strojovém překladu do češtiny před jednáním zaslána a která je rovněž veřejně dostupná na internetových stránkách EUAA. Účastníci potvrdili, že se se zprávou EUAA seznámili.
44. Zástupce žalobce ke zprávě EUAA uvedl, že tato zpráva podtrhuje důvody žalobce, u něhož je několik rizikových faktorů (hrozba povolání do války na Ukrajině, vazby na Ukrajinu, podpora Ukrajiny), které při individuálním posouzení věci podporují důvodnost žaloby. Zástupce žalobce následně předložil další listiny k důkazu: 1) předvolání k odvodu do války, 2) dokumenty prokazující vazby žalobce na Ukrajinu (rodné listy jeho dětí, oddací list, doklad o trvalém pobytu žalobce na Ukrajině, pracovní knížka, lékařská knížka, potvrzení o zdravotním pojištění, karta daňového poplatníka), 3) lékařská zpráva z infekční poradny Krajské zdravotní nemocnice Ústeckého kraje ze dne 25. 2. 2026, 4) výpisy z bankovních účtů – doklady o platbách na Ukrajinu (podpora rodiny – výživné, podpora Ukrajiny – drony, oblečení – pomoc ve válce, celkem 33 plateb). Dále zástupce žalobce uvedl, že žalobce souhlasí s účastnickým výsledkem, pokud by soud považoval jeho provedení za potřebné.
45. V rámci doplnění dokazování bylo zjištěno následující. Dle překladu soudní tlumočnice bylo předloženo předvolání k výkonu vojenské služby pro žalobce, s údajem o jeho trvalém pobytu, podle něhož je předvoláván podle federálního zákona ze dne 28. 6. 2025, č. 53-FZ, o vojenské povinnosti a vojenské službě do vojenského zařízení ve městě Brežny, Tatarstán, s pokynem, kdy a kam se má do tří dnů dostavit s platným pasem a vojenskou knížkou. Předvolání není datováno. K tomu žalobce uvedl, že předvolání přišlo na adresu pobytu jeho strýce (bratr matky žalobce), u něhož má evidovanou adresu pobytu. Od strýce mu přišlo před pár dny. Aktuálně není s lidmi v Rusku dobré spojení, nefunguje Whatsapp či další komunikační prostředky.
46. K dokladům o vazbách žalobce na Ukrajinu soud konstatoval, že podkládají tvrzení žalobce (zejména rodinné vazby), která uváděl již v předcházejícím řízení. Tato tvrzení nebyla v předcházejícím řízení ze strany žalovaného rozporována.
47. Nově předkládaná lékařská zpráva prim. MUDr. P. D. ze dne 25. 2. 2026 je zprávou o plánované kontrole, v návaznosti na vyšetření ze dne 24. 11. 2025. Zpráva potvrzuje HIV1 infekci u dospělého pacienta, již léčeného antiretrovirovými přípravky bez známek selhání dosavadní léčby. Jako medikace je uváděn lék Odesfey s poznámkou, že léčba je pro pacienta zcela nezbytná a dle informací lékařského zařízení v Ruské federaci nedostupná. Žalobce k tomu uvedl, že léčbu zahájil již během svého pobytu na Ukrajině. Poté se přestěhoval do České republiky a v léčbě pokračoval. Tady mu byly nasazeny nové léky, které jeho organismus velmi dobře přijímal a léčba postupovala dobře. Pak ale začal pracovat jako OSVČ a pojišťovna (v důsledku pochybení) přestala léky proplácet. Komerční zdravotní pojištění mu náklady na tyto nové léky nekrylo, měl proto zhruba rok výpadek v medikaci. Poté požádal o mezinárodní ochranu a tím se zase dostal do systému veřejného zdravotnictví a mohl opět v léčbě pokračovat. Jen díky

tomu (dle informace lékaře) nepřeslo jeho onemocnění do nemoci AIDS. Tato léčba není dle informací, které žalobce má, dostupná ani na Ukrajině, ani v Rusku.

48. K dotazu soudu žalobce uvedl, že řízení o azylu probíhalo v únoru 2025 a on se dostal k lékaři v Ústí nad Labem až později, vyšetření byla provedena v listopadu a zprávu dostal až v únoru 2026. Dodal, že v únoru 2025, kdy probíhal pohovor v rámci azylového řízení, tak se ptal, jestli není potřeba doložit nějaké potvrzení o té skutečnosti, že je HIV pozitivní, protože v té době měl zprávy z předešlého léčení, ale bylo mu řečeno, že to není potřeba, jen jestli chce. K tomu soud konstatoval, že na předložení lékařských zpráv dostal žalobce v rámci správního řízení (dle údajů uvedených při seznámení s podklady pro rozhodnutí) lhůtu, lékařské zprávy však nepředložil.
49. K poslední sadě předkládaných důkazů bylo ze strany žalobce upřesněno, že se jedná o kopie jednotlivých plateb z mobilního zařízení žalobce. Platby směřovaly z účtu žalobce jednak na podporu jeho rodiny (dětmi), několik dílčích plateb (platby ve výši 1 629 Kč, 2 000 Kč v roce 2022 a 37 700 Kč v roce 2023) šlo mimo rodinu, na podporu Ukrajiny (podpora ženy, jejíž muž zahynul, nejvyšší částka na drony).
50. Soud nepřistoupil k navrhovanému účastnickému výslechu, neboť žalobce měl dostatek prostoru se před soudem vyjádřit. Nad rámec předkládaných důkazů žalobce (k dotazu soudu) uvedl, že sloužil u Sevastopolu, specializací je ženista – „potápěč“ (dokáže zneškodňovat miny pod vodou, ve speciálním obleku). Také dodal, že válka na Ukrajině začala již v roce 2014 a on v té době jako občan Ruska na Ukrajině pomáhal ozbrojeným silám Ukrajiny, bránil města před tzv. zelenými muži, z pohledu Ruska je tedy vlastně vlastizrádce. Tuto svoji činnost však nemůže nijak doložit.
51. Soud následně ukončil dokazování a po závěrečných návrzích postupoval podle § 49 odst. 10 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní (s. ř. s.).

VI. Posouzení věci samé

52. Soud přezkoumal napadené rozhodnutí (§ 75 odst. 1 s.ř.s., ve spojení s § 32 odst. 9 zákona o azylu a čl. 46 odst. 3 směrnice Evropského parlamentu a Rady 2013/32/EU, tzv. procedurální směrnice).
53. Žaloba je důvodná.
54. Soud předně považuje za potřebné vyjádřit se k opakované úvaze žalovaného, podle níž žalobce podal žádost o mezinárodní ochranu účelově až v okamžiku, kdy se ocitl v pobytové nejistotě. Jakkoli správní orgán jistě může v tomto typu řízení hodnotit, zda žadatel o mezinárodní ochranu nejedná účelově, nemůže automaticky vyvozovat účelovost žádosti pouze z časového okamžiku jejího podání. Okamžik podání žádosti je pouze jedním z hodnotících kritérií a při posouzení individuálních okolností každého případu je třeba se zabývat důvody, pro které byla žádost podána „opožděně“, resp. nikoli bezprostředně poté, kdy žadatel na území České republiky přicestoval a žádost podat mohl.
55. Důvody pro udělení mezinárodní ochrany mohou vzniknout až po vstupu cizince na území České republiky (viz např. rozsudek NSS ze dne 28. 11. 2008, č. j. 5 Azs 46/2008-71). Princip ochrany „in situ“ je zakotven rovněž v čl. 5 směrnice Evropského parlamentu a Rady 2011/95/EU ze dne 13. prosince 2011, o normách, které musí splňovat státní příslušníci třetích zemí nebo osoby bez státní příslušnosti, aby mohli požívat

mezinárodní ochrany, o jednotném statusu pro uprchlíky nebo osoby, které mají nárok na doplňkovou ochranu, a o obsahu poskytnuté ochrany (tzv. kvalifikační směrnice).

56. Dle odst. 1 kvalifikační směrnice: *Odůvodněná obava z pronásledování nebo reálné nebezpečí vážné újmy mohou být založeny na událostech, k nimž došlo po odjezdu žadatele ze země původu.* A dle odst. 2 kvalifikační směrnice: *Odůvodněná obava z pronásledování nebo reálné nebezpečí vážné újmy mohou být založeny na činnosti, kterou žadatel vyvíjel po opuštění země původu, zejména pokud se zjistí, že činnost, o kterou se dotýčná žádost opírá, představuje vyjádření a pokračování názorů a přesvědčení, které měl žadatel v zemi původu.* Závěr o účelovosti žádosti tedy zpravidla nebude opodstatněný v případech, kdy je její podání odůvodněno událostmi, jež nastaly teprve v průběhu pobytu žadatele na území ČR.
57. Žalobce na území ČR pobývá od roku 2019, od roku 2021 na základě povolení k přechodnému pobytu, které mu bylo v roce 2024 zrušeno. Na území ČR tedy přicestoval ještě předtím, než vojska Ruské federace zahájila dne 24. 2. 2022 válku na Ukrajině. Od té doby v zemi původu nebyl. Nelze mu tedy vytýkat, že o udělení mezinárodní ochrany nepožádal bezprostředně po vstupu na území České republiky, neboť v roce 2019 pro to neměl důvod.
58. Je pravdou, že žalobce mohl o mezinárodní ochranu požádat dříve, po zahájení války na Ukrajině; pokud totiž žalobce vojenskou službu absolvoval, vztahovala se na něj mobilizace vyhlášená v roce 2022. Žalobce však požádal o mezinárodní ochranu až v roce 2025, poté, kdy ztratil povolení k pobytu. Tato skutečnost však sama o sobě neznamená, že by se žalovaný neměl žádostí žalobce zabývat. Správní orgán sice může v řízení hodnotit, zda žadatel o mezinárodní ochranu nejedná účelově, nemůže však automaticky vyvozovat účelovost žádosti pouze z časového okamžiku jejího podání. Tak tomu ale ani v této věci nebylo, byť žalovaný svoji argumentaci neustále sveřepě „rámuje“ právě účelovostí podané žádosti.
59. Pro posouzení zákonnosti napadeného rozhodnutí je podstatné, že žalovaný se neomezil pouze na úvahu o možné účelovosti žádosti, ale žalobcem tvrzené důvody posuzoval i věcně. Jádrem sporu je proto otázka, zda tak učinil na základě dostatečně zjištěného skutkového stavu a s přihlédnutím ke všem individuálním okolnostem případu.

Obecná východiska

60. Podle § 12 písm. b) zákona o azylu se azyl udělí cizinci, který má odůvodněný strach z pronásledování mimo jiné z důvodu zastávání určitých politických názorů. Podle § 14a odst. 1 zákona o azylu se doplňková ochrana udělí cizinci, jemuž v případě návratu hrozí skutečné nebezpečí vážné újmy; podle § 14a odst. 2 písm. b) a c) zákona o azylu se vážnou újmou rozumí též mučení nebo nelidské či ponižující zacházení anebo vážné ohrožení života či lidské důstojnosti v situaci mezinárodního nebo vnitřního ozbrojeného konfliktu. Řízení o mezinárodní ochraně je řízením prospektivním; posuzuje se riziko hrozící žadateli v budoucnu, nikoli jen to, zda již byl v minulosti postižen (k tomu srov. rozsudek NSS ze dne 24. 8. 2017, č. j. 1 Azs 227/2017-33).
61. Pro posouzení azylu je rozhodující, zda žalobci hrozí pronásledování ve smyslu § 12 zákona o azylu a zda je dána souvislost s některým z azylově relevantních důvodů. V této rovině se uplatní standard přiměřené pravděpodobnosti. Přiměřená pravděpodobnost nežádoucího důsledku návratu do země původu je, pokud „*k nežádoucímu důsledku*

v případech obdobných případu žadatele dochází natolik často, že s ním ten, komu takový následek brozí, musí počítat jako se vcelku běžným jevem, a nikoli jako s jevem toliko výjimečným“ (rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 26. 3. 2008, č. j. 2 Azs 71/2006-82). Naproti tomu u doplňkové ochrany se zkoumá, zda žalobci hrozí skutečné nebezpečí vážné újmy podle § 14a zákona o azylu; zde se uplatní standard reálného nebezpečí.

62. Soud podotýká, že důkazy nově předložené žalobcem v řízení před soudem ve většině akceptoval jako doplnění či doložení důvodů, pro které žalobce o mezinárodní ochranu požádal. Novou důležitou skutečností, kterou žalobce nemohl v předcházejícím řízení předložit, je předvolání na vojenský komisariát. Vazby žalobce na Ukrajinu žalovaný nezpochybňoval a doklady předkládané žalobcem o těchto vazbách svědčí. Rovněž nově předkládaná lékařská zpráva potvrzuje (dosud jakkoli nedoložená) tvrzení žalobce o jeho onemocnění a léčbě, přičemž s ohledem na datum vydání této zprávy je zřejmé, že ji žalobce nemohl ve správním řízení předložit. Co se ale týká žalobcem zcela nově uváděných tvrzení, že se v roce 2014 zapojil do pomoci Ukrajině (jako občan Ruské federace) v rámci ukrajinských ozbrojených složek, k tomu soud nepřihlédl, neboť se žalobce o těchto svých aktivitách v předcházejícím řízení jakkoli nezmínil; tato tvrzení soud proto hodnotil jako nevěrohodná.

K podmínkám pro udělení azylu

63. Ve vztahu k azylu bylo třeba posoudit, zda žalobci hrozí s přiměřenou pravděpodobností pronásledování, zejména pro zastávání politického názoru, a to v souvislosti s odmítáním vojenského zapojení do války proti Ukrajině.
64. Žalovanému lze přisvědčit v tom, že samotné odmítání výkonu vojenské služby pro vlastní stát ještě samo o sobě důvodem pro udělení mezinárodní ochrany není. Jiná je však situace podřaditelná čl. 9 odst. 2 písm. e) kvalifikační směrnice, podle něhož může pronásledování spočívat v trestním stíhání nebo trestu za odepření výkonu vojenské služby za konfliktu, pokud by výkon této služby zahrnoval zločiny nebo jednání uvedené v čl. 12 odst. 2 této směrnice. Z rozsudků Soudního dvora EU (SDEU) ve věcech *Shepherd* (C-472/13) a *E.Z.* (C-238/19) plyne, že relevantní může být nejen přímá bojová účast, ale i účast nepřímá. Současně je však třeba individuálně hodnotit, zda taková vojenská služba žalobci skutečně hrozí a zda je v jeho případě reálně dostupná alternativa v podobě civilní služby či obdobného zákonného postupu.
65. Napadené rozhodnutí vychází z úvahy, že žalobci v době rozhodování reálně nehrozilo povolání k vojenské službě, protože faktická mobilizace neprobíhala, žalobci nebyl doručen povolávací rozkaz a vstup do armády je v současnosti převážně založen na podpisu kontraktu. Žalovaný dále dovodil, že ani v případě hypotetického povolání by případné odmítnutí služby samo o sobě bez dalšího nevedlo k postihu takové intenzity, který by bylo možno považovat za pronásledování. Tato úvaha měla oporu ve skutkovém stavu, z něhož žalovaný v době vydání napadeného rozhodnutí vycházel. V řízení před soudem však došlo k jejímu významnému posunu.
66. Při jednání před soudem žalobce nově předložil předvolání k vojenskému komisariátu, které podle jeho tvrzení přišlo na adresu jeho strýce v Ruské federaci, kde má žalobce evidován pobyt. Soud si je vědom toho, že toto předvolání není datováno, nicméně s ohledem na podklad pro jeho vydání (federální zákon z června 2025) je zřejmé, že se jedná o novou relevantní skutečnost, kterou nelze pominout. Oproti skutkovému stavu,

z něhož vycházel žalovaný, již nejde jen o hypotetickou úvahu, zda žalobci může někdy v budoucnu předvolání hrozit, ale o situaci, kdy žalobce doložil konkrétní indicii svědčící o tom, že vojenské orgány o něj již projeví zájem.

67. Tato nová skutečnost sama o sobě ještě neprokazuje splnění podmínek pro udělení azylu. Její význam však nelze posuzovat izolovaně. Musí být zhodnocena v souhrnu s dalšími individuálními okolnostmi případu. Již ve správním řízení bylo známo, že žalobce vykonal vojenskou službu a že jeho vojenskou specializací je ženista (potápěč). Současně bylo doloženo, že žalobce má výrazné a dlouhodobé osobní a rodinné vazby na Ukrajinu, kde prožil podstatnou část života, kde má bývalou manželku a děti a kam dlouhodobě směřovala i část jeho finanční podpory.
68. Ze zprávy EUAA „Ruská federace: Zaměření na zemi“ (dále jen zpráva EUAA) plyne, že osoby po absolvování povinné vojenské služby přecházejí do neaktivní mobilizační rezervy a mohou v ní podle věku zůstat po řadu let; právě tato skupina byla zasažena částečnou mobilizací v roce 2022 (zpráva EUAA, s. 75). Současně zpráva uvádí, že částečná mobilizace sice nebyla formálně ukončena, avšak po listopadu 2022 nejsou zaznamenány případy, kdy by byli jednotlivci nově povolováni přímo na základě tehdejšího dekretu, a ruské orgány se spíše vyhýbají další plošné mobilizaci a pokračují v „dobrovolném a skrytém náboru“ (zpráva EUAA, str. 77). I to potvrzuje, že věc nelze posoudit jen mechanicky podle obecné existence mobilizačního dekretu, ale je třeba vycházet z konkrétní individuální situace žalobce.
69. Význam má i to, že podle zprávy EUAA došlo zásadní proměně evidence a doručování povolávacích rozkazů (to vyplývá i ze zprávy OAMP, kterou do správního spisu doložil žalovaný). V důsledku elektronického vojenského registru a elektronického doručování se osoby vracející se do země původu stávají plně dosažitelnými pro vojenské evidenční a doručovací mechanismy státu; elektronické předvolání se považuje za doručené po sedmi dnech od zaevidování, přičemž již od té chvíle vzniká zákaz opustit zemi a mohou následovat další omezení (zpráva EUAA, s. 80-81). Nově doložené předvolání proto nelze hodnotit izolovaně, ale právě ve vazbě na tyto současné mechanismy.
70. Soud má za to, že právě kumulace těchto okolností je pro věc podstatná. Žalobce je osobou po vykonané vojenské službě, stále ve vojensky relevantním věku z hlediska záloh, s konkrétní vojenskou specializací, a současně osobou s výraznými vazbami na Ukrajinu v situaci pokračující války vedené Ruskou federací proti této zemi. Tato kombinace znaků může zvyšovat jak pravděpodobnost zájmu vojenských či bezpečnostních orgánů o žalobce, tak význam jeho případného odmítní vojenského zapojení z hlediska politického postoje či postoje, který mu mohou státní orgány přičítat.
71. Žalovaný přitom vycházel i z toho, že případná účast v ozbrojeném konfliktu je spojena především s dobrovolným podpisem smlouvy. Ani tento závěr však nelze bez dalšího převzít. Ze zprávy EUAA totiž vyplývá, že podpisy kontraktů nejsou v praxi založeny jen na svobodném a informovaném rozhodnutí jednotlivce. Naopak jsou popsány případy, kdy jsou osoby k podpisu kontraktu přesvědčovány, psychicky tlačeny, zastrašovány, je jim vyhrožováno disciplinárními tresty nebo smrtí, jsou fyzicky nuceny, podváděny, a v některých případech dochází i k mučení nebo k padělání podpisů na smlouvách (zpráva EUAA, s. 90). V takové situaci nelze bez dalšího pokládat možnost „nepodepsat kontrakt“ za jednoduchou a spolehlivou cestu, jak se vojenskému zapojení vyhnout.

72. Nedostatečné zůstalo i posouzení alternativní civilní služby. Ze zprávy EUAA vyplývá, že její formální existence neznamena její reálnou dostupnost, neboť žádosti bývají zamítány z procesních důvodů, pro nedostatek míst, někdy nejsou vůbec předávány příslušným orgánům a objevují se i korupční požadavky či represivní reakce vůči žadatelům, kteří odmítnutí služby spojují s nesouhlasem s válkou proti Ukrajině (zpráva EUAA, s. 84-85). I tuto linii měl žalovaný znovu vyhodnotit ve vazbě na konkrétní situaci žalobce.
73. Za tohoto stavu soud uzavírá, že otázku možného pronásledování nelze považovat na základě aktuálních podkladů za vyhodnocenou dostatečně individuálně. Žalovaný nezohlednil v potřebné míře kumulaci rizikových faktorů v případě žalobce, zejména jeho věk, vojenskou specializaci, postavení v systému vojenské evidence, intenzivní vazby na Ukrajinu, k čemuž přistupuje nově předložené předvolání k vojenskému komisariátu. Za tohoto stavu soud nemohl potvrdit závěr žalovaného, že žalobci s přiměřenou pravděpodobností nehrozí pronásledování pro zastávání politického názoru spočívajícího v nesouhlasu s válkou proti Ukrajině.

K podmínkám pro udělení doplňkové ochrany

74. Samostatně bylo třeba posoudit, zda žalobci nehrozí skutečné nebezpečí vážné újmy podle § 14a zákona o azylu. I v této části jsou rozhodné shora uvedené nedostatky skutkových zjištění.
75. Žalovaný v napadeném rozhodnutí vycházel z toho, že žalobci reálně nehrozí povolání k vojenské službě, a proto mu nehrozí ani skutečné nebezpečí vážné újmy v podobě postihu za její odmítnutí. Současně měl za to, že i pokud by žalobce byl hypoteticky povolán a službu odmítl, hrozily by mu podle tehdy dostupných podkladů spíše sankce omezené intenzity.
76. Tuto úvahu lze v obecné rovině opřít o podklady, z nichž žalovaný vycházel. Zpráva EUAA skutečně uvádí, že za nedostavení se na vojenskou správu po obdržení předvolání hrozí správní pokuta a za vyhýbání se povinné vojenské službě i trestní odpovědnost s hrozbou odnětí svobody až na dva roky, přičemž v praxi byly převážně ukládány pokuty a nepodmíněné tresty odnětí svobody byly výjimečné (zpráva EUAA, s. 87-88). Samotný původní závěr žalovaného o tom, že běžně nehrozí bezprostředně extrémně tvrdý postih, proto měl oporu ve skutkových zjištěních.
77. Po doplnění dokazování před soudem jej však již nelze bez dalšího převzít. Nově předložené předvolání posouvá věc z roviny čistě hypotetické do roviny konkrétnějšího individuálního rizika. Jeho význam je navíc třeba posuzovat v souvislosti s dalšími zjištěnými okolnostmi, tedy s věkem žalobce, jeho vojenskou specializací, jeho postavením v systému vojenské evidence a jeho výraznými vazbami na Ukrajinu.
78. Zpráva EUAA současně popisuje i praktiky, které mohou zvyšovat intenzitu zásahu do práv osob dostávajících se do kontaktu s vojenským systémem, a to včetně razíí, tzv. „jednodenního odvodu“, zadržování osob v metru, na ulici či na pracovištích a ignorování zákonných důvodů pro odklad nebo odmítnutí služby z důvodu svědomí (zpráva EUAA, s. 85-86). Tyto poznatky samy o sobě ještě neprokazují, že žalobci vážná újma skutečně hrozí, ale brání tomu, aby po novém doložení předvolání byla věc nadále hodnocena jen jako čistě abstraktní a hypotetická.

79. Nelze bez významu ponechat ani to, že žalovaný spojoval případné vojenské zapojení žalobce především s dobrovolným podpisem kontraktu. Jak však bylo uvedeno výše, zpráva EUAA popisuje i způsoby, jimiž mohou být podpisy kontraktů vynucovány, a to psychickým nátlakem, výhrůžkami, fyzickým násilím, podvodem i paděláním podpisů (zpráva EUAA, s. 90). I tato skutečnost může být relevantní při posouzení, jaké důsledky může mít pro žalobce už samotné předvolání a vstup do kontaktu s vojenskými orgány.
80. Žalovaný proto bude muset v dalším řízení nově posoudit, zda právě v individuální situaci žalobce nehrozí skutečné nebezpečí vážné újmy, a to nejen izolovaně z hlediska sankcí za případné odmítnutí služby, ale i z hlediska souhrnu všech relevantních faktorů, které mohou zvyšovat riziko zásahu do jeho práv po návratu do země původu.
81. Pokud jde o zdravotní námitku, soud konstatuje, že žalobce ve správním řízení unesl břemeno tvrzení pouze částečně. Tvrdil sice, že je HIV pozitivní, že se v České republice léčí a že užívá antiretrovirovou terapii, avšak přes výzvu nedoložil slíbený seznam léčiv ani bližší lékařské podklady, z nichž by bylo možno spolehlivě zjistit přesnou skladbu medikace a rizika spojená s jejím přerušением nebo změnou.
82. Současně však žalobce zdravotní důvod výslovně uplatnil a žalovaný si k němu opatřil podklad v podobě informace OAMP o dostupnosti léčby HIV/AIDS v Ruské federaci. Tím se zdravotní námitka stala součástí skutkového rámce věci a žalovaný byl povinen ji vyhodnotit dostatečně konkrétně. Nemohl proto vystačit jen s obecným závěrem, že v Rusku existují antiretrovirová léčiva obdobného účinku a že léčba HIV/AIDS je formálně dostupná.
83. Pro posouzení možné vážné újmy totiž není rozhodující pouze formální existence léčby v zemi původu, ale i to, zda bude žalobce schopen na tuto léčbu po návratu skutečně, včas a bez podstatného přerušení navázat. Bylo tedy třeba zkoumat zejména to, zda by v jeho konkrétní situaci bylo reálně možné bezprostředně po návratu zajistit registraci do systému péče, vstupní vyšetření, předpis léčiv a kontinuitu léčby. Význam zde může mít i to, že žalobce podle svých tvrzení nemá v Rusku faktické zázemí a dlouhodobě tam nepobýval.
84. Soud si je vědom, že judikatura stanoví pro posouzení zdravotních důvodů mimořádně přísný standard. Podle judikatury ESLP i Soudního dvora nestačí samotná horší úroveň zdravotnictví nebo nedostupnost totožné medikace. Přesto však zůstává povinností správního orgánu zkoumat nejen formální dostupnost léčby, ale i to, zda k ní bude mít žadatel ve své konkrétní situaci skutečný přístup.
85. V tomto směru má význam i nově předložená lékařská zpráva ze dne 25. 2. 2026, která potvrzuje HIV1 infekci žalobce, jeho aktuální léčbu konkrétním přípravkem a obsahuje i údaj o nezbytnosti této léčby. Tato zpráva sama o sobě ještě neprokazuje naplnění vysokého prahu vážné újmy ve smyslu judikatury ESLP (*Paposhvili proti Belgii*, *Savran proti Dánsku*) a SDEU (C-542/13, *M'Bodj*, C-69/21, *X*), představuje však nový a relevantní podklad, s nímž se žalovaný bude muset v dalším řízení konkrétně a individualizovaně vypořádat (srov. rozsudky NSS ze dne 30. 5. 2019, č. j. 7 Azs 435/2018-32, či ze dne 20. 7. 2022, č. j. 10 Azs 42/2022-32, č. 4385/2022 Sb. NSS).
86. Soud proto uzavírá, že žalobce sice neunesl břemeno tvrzení v plném rozsahu, který by již nyní umožňoval jednoznačný závěr o existenci vážné újmy z důvodu nemožnosti

lěčby HIV, unesl je však natolik, aby se žalovaný touto námitkou musel věcně a individualizovaně zabývat. To dosud neučinil dostatečně.

VII. Závěr a náklady řízení

87. Soud uzavírá, že ve věci nebyl dostatečně zjištěn a vyhodnocen skutkový stav v rozsahu nezbytném pro řádné posouzení věci.
88. Soud proto podle § 78 odst. 1 s. ř. s. napadené rozhodnutí zrušil a podle § 78 odst. 4 s. ř. s. věc vrátil žalovanému k dalšímu řízení. V něm bude žalovaný vázán právním názorem soudu a znovu vyhodnotí individuální situaci žalobce na základě aktuálních podkladů o zemi původu i nově předložených důkazů provedených při jednání před soudem. Zaměří se zejména na význam nově doloženého předvolání k vojenskému komisariátu, na postavení žalobce v systému vojenské evidence a záloh, na jeho věk a vojenskou specializaci, na význam jeho vazeb na Ukrajinu a na to, zda souhrn těchto okolností nezvyšuje riziko pronásledování nebo vážné újmy po návratu do země původu. Současně se znovu a individualizovaně vypořádá i s nově doloženými podklady týkajícími se zdravotního stavu žalobce a léčby HIV. Teprve po takto doplněném posouzení bude možné odpovědně rozhodnout, zda jsou v projednávané věci splněny podmínky pro udělení azylu nebo doplňkové ochrany.
89. O náhradě nákladů řízení bylo rozhodnuto podle § 60 odst. 1 s. ř. s. Žalobce měl ve věci plný úspěch, proto mu vůči žalovanému náleží právo na náhradu nákladů řízení v rozsahu prokázaném obsahem spisu, tedy ve výši 170 Kč představující poštovné za dva doporučené dopisy adresované soudu. Odměna a náhrada hotových výdajů ustanoveného zástupce žalobce budou určeny samostatným usnesením.

Poučení:

Proti tomuto rozsudku lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává u Nejvyššího správního soudu. V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem.

Brno dne 13. dubna 2026

Mgr. et Mgr. Lenka Bahýřová, Ph.D v. r.
samosoudkyně